

NOI PONDURI MEDIEVALE DIN DOBROGEA

GABRIEL CUSTUREA

În anul 1999 Muzeului de istorie națională și arheologie Constanța i-au fost oferite spre achiziționare trei ponduri medievale. Ele se alătură unui lot de 11 astfel de piese publicat recent¹. Pondurile au fost descoperite în așezările medievale de la Casimcea, Dunăreni, Ghiaurchioi-Vadu și Ester-Târgușor și atestă circulația simultană a două tipuri de greutate de cântar, în cursul secolelor XVII-XVIII².

Recent, cu ocazia simpozionului național de numismatică de la Alexandria, din anul 1998, în expoziția vernisată cu acest prilej se afla și o piesă de tipul „a” aparținând unei colecții particulare din localitate, pe care se găseau trei contramărci reprezentând cifrele anului 1863. De asemenea, într-un articol apărut de curând³ este descrisă o altă greutate de cântar din secolul al XIX lea, de același tip, purtând marca municipiului București cu milesinul 1861 și două contramărci cu anul 1868, respectiv 1869⁴.

Pondurile pe care le prezentăm aparțin ambelor tipuri: 1 exemplar tip „a”, de formă poliedrală cu 10 fețe - două octogonale și opt dreptunghiulare -, două exemplare de tip „b”, de formă poliedrală cu 14 fețe - șase pătratice (rombice) și opt triunghiulare. Nu conțin nici un semn de identificare sau datare⁵.

1. 15,42 g, 12 x 15 x 15 mm.

Descoperit la suprafață, pe teritoriul așezării medievale Ester.

2. 30,95 g, 16,5 x 16,5 x 17 mm.

Descoperit la suprafață în perimetrul așezării de la Ghiaurchioi de lângă cetatea Karaharman.

3. 290,40 g, 34 x 34 x 35 mm.

Piesa este deteriorată mecanic cu părți lipsă.

Descoperit la suprafață, în apropierea locuinței cu atelier de fierărie de la Ester⁶.

Greutățile prezentate ar putea reprezenta 5(nr. 1), 10(nr. 2) dirhemi, respectiv 1 lidre(nr. 3) - în sistemul metrologic otoman - sau aceiași multipli ai dramului, respec-

1. G. Custurea, în *Pontica*, 28-29, 1995-1996, p. 323-328.

2. *Ibidem*, p. 326.

3. R. Ocheșeanu, în *BSNR*, 88-89, 1994-1995, 142-143, p. 180-181.

4. *Ibidem*, p. 180.

5. G. Custurea, *op. cit.*, p. 324, nr. 2-5, 8, 9.

6. Idem, în *Cronica Cercetărilor arheologice 1983-1992*, București, 1997, p. 32.

tiv 1 litră - în sistemul metrologic românesc⁷.

Deși nu au fost găsite în context arheologic, și aceste ponduri pot fi date în secolele XVII-XVIII, conform analogiilor de care dispunem. Circulația lor însă s-a prelungit până în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, cel puțin pentru greutateile aparținând tipului „a”.

1

2

3

NOUVEAUX PONDS MÉDIÉVAUX DE DOBROUDJA

- Résumé -

L'auteur présente encore trois nouveaux poids médiévaux découverts à Ester-Târgușor (n° 1 et 3) et à Ghiaurchioi-Vadu (n° 2), datables aux XVII-e - XVIII-e siècles, lesquels, conformément aux dernières recherches, ont été utilisés aussi au XIX-e s. jusqu'au moment de l'introduction du système européen de poids et mesures.

7. Idem, în Pontica, 28-29, 1995-1996, p. 326, tabelul corespondențelor între sistemul de greutate românesc și otoman, după N. Stoicescu, *Cum măsurau strămoșii*, București, 1971 și N. Pere, *Osmanlılarda Madeni paralar*, Istanbul, 1968.